

Lektionsplanering

Årskurs: Gymnasiet

Ämne eller kurs: Retorik

Tema: Den retoriska arbetsprocessen

Koppling till styrdokument

Centralt innehåll

Retorikens grunder och betydelse för kommunikation, samt analys av tal och andra retoriska verk.

Den retoriska arbetsprocessen och dess olika steg, inklusive brainstorming, planering, utformning och genomförande av retoriska arbeten.

Tolkning och kritisk granskning av retoriska föreläsare och deras verk.

Betygskriterium (E)

Eleven kan med viss säkerhet beskriva och analysera budskapet i olika typer av retoriska texter.

Eleven kan välja och använda centrala perspektiv och begrepp inom retoriken för att argumentera för sin åsikt.

Eleven kan ge exempel på hur retoriska verktyg används för att skapa effektiva argument.

Lärrarledda instruktioner

1. Introduktion till den retoriska arbetsprocessen (15 min)

- Gå igenom de olika stegen i den retoriska arbetsprocessen, kort sammanfattning av intellectio.
- Presentera de kommande momenten; inventio, elocutio, dispositio, memoriter och actio.
- Diskutera hur dessa moment samverkar i skapandet av ett retoriskt arbete.

2. Gruppdiskussion om inventio (20 min)

- Dela in eleverna i grupper om tre till fyra.
- Be dem brainstorma idéer och argument till ett valt ämne.
- Diskutera i grupperna vad de anser är det mest övertygande argumentet.

3. Skriva en kort text om elocutio (15 min)

- Instruera eleverna att skriva en kort text där de reflekterar över hur de kan anpassa sitt språk och stil för att nå sin publik.
- Ge exempel på stilfigurer och retoriska grepp som de kan använda.

4. Elevaktivitet - Skapa en retorisk presentation (45 min)

- Eleverna ska i par skapa en kort retorisk presentation baserad på det ämne de valde i gruppdiskussionen.
- Instruera dem att inkludera alla steg i den retoriska arbetsprocessen, med fokus på inventio och elocutio.
- De ska tänka på hur de kan anpassa sitt språk, struktur och stil för att effektivt nå ut till sin publik.

5. Förberedelse för genomförande av presentationer (20 min)

- Ge eleverna tid att förbereda sig för att framföra sina presentationer nästa lektion.
- De ska också tänka på hur de ska använda hjälpmedel som visualiseringar eller anteckningar.

Ämnesinnehåll

- **Den retoriska arbetsprocessen.** Eleverna lär sig om stegen involverade i att skapa ett effektivt retoriskt arbete och hur de kan tillämpa dessa i praktiken.
- **Argumentation.** Det är viktigt att kunna formulera och stödja sina argument med fakta och retoriska grepp.
- **Presentationsfärdigheter.** Eleverna behöver träna på att framföra sina presentationer på ett övertygande sätt.
- **Kritisk analys.** Det är viktigt att kunna analysera både egna och andras retoriska arbeten för att förbättra sitt eget arbete.

Ordkollen

Ord	Förklaring	Etymologi
Retorik	Konsten att kommunicera på ett övertygande sätt.	Från grekiska "rhetorike".
Inventio	Steget där man samlar idéer och argument för sitt tal eller skrivande.	Från latin "inventio", betydande uppfinning.
Elocutio	Steget där man arbetar med språket och stilen i sitt budskap.	Från latin "elocutio", betyder tal eller stil.

Dispositio	Steget där man strukturerar sina idéer i en logisk ordning.	Från latin "dispositio", betyder arrangemang.
Actio	Steget där man framför sitt tal eller presentation.	Från latin "actio", betyder handling.

Diskussionsfrågor

- A. Hur kan olika retoriska grepp påverka en publiks uppfattning om ett ämne?
- B. Vilka etiska överväganden bör man ha i åtanke när man framträder som talare?
- C. På vilket sätt kan retorik användas för att påverka samhället och politiska beslut?

Aktivitet

Eleverna får i uppdrag att genomföra en kort presentation av sina argument från sin tidigare aktivitet. Varje par ska framföra sin presentation inför klassen, vilket ger både möjlighet till praktisk tillämpning av den erfarna kunskapen och feedback från både kamrater och lärare. Efter varje presentation genomför klassen en feedbacksession där de kan diskutera vad som fungerade bra och vad som kan förbättras.

Exit-ticket

Fråga	Svar
Vad betyder retorik?	Konsten att kommunicera övertygande.
Vad är inventio?	Att samla idéer och argument.
Vilken funktion har elocutio?	Arbeta med språk och stil i presentationen.
Hur kan man förbereda sig inför en presentation?	Genom att strukturera sina idéer och öva.
Ge ett exempel på ett retoriskt grepp.	Retorisk fråga, metafor eller anekdot.
Vad menas med dispositio?	Arrangera sina idéer i en logisk ordning.
Vad innebär actio?	Framförandet av presentationen.
Hur kan man analysera en retorisk text?	Genom att titta på budskap, stil och struktur.

Hemuppgift

Som hemuppgift ska eleverna återskapa sin presentation i en skriftlig form. De ska inkludera en analys av sin egen presentation utifrån den retoriska

arbetsprocessen samt reflektera över hur de kan förbättra sin prestation till nästa gång. Hemuppgiften ska vara 2-3 sidor lång (A4) och innehålla konkreta exempel på förbättringsåtgärder.

Citat

“Retoriken är konsten att övertyga andra.” - Aristotle (300 f.Kr)

Citatet handlar om vikten av retoriska färdigheter i kommunikation och hur dessa kan användas för att påverka och övertyga en publik. Det knyter an till lektionens tema genom att belysa hur centrala dessa färdigheter är för både talaren och lyssnaren.

Tags: [Lektion](#)